

LÊ-NIN

TOÀN TẬP

GIAI CẤP VÔ SẢN CÁCH MẠNG
VÀ QUYỀN DÂN TỘC TỰ QUYẾT

CHỦ NGHĨA CƠ HỘI VÀ SỰ PHÁ SẢN
CỦA QUỐC TẾ II

CÁCH MẠNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA
VÀ QUYỀN DÂN TỘC TỰ QUYẾT

VỀ “CUƠNG LĨNH HÒA BÌNH”

CHỦ NGHĨA ĐẾ QUỐC, GIAI ĐOẠN TỆ CÙNG
CỦA CHỦ NGHĨA TƯ BẢN

27

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

V.I. LÊ-NIN

TOÀN TẬP

27

(Tháng Tám 1915 - tháng Sáu 1916)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
HÀ NỘI - 2005

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác – Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác – Lênin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác – Lênin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vladimir Ilích Lênin (22 - 4 - 1870 – 22 - 4 - 2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý *V.I. Lênin – Toàn tập* gồm 55 tập và 2 tập Tra cứu.

Bộ sách *V.I. Lênin – Toàn tập* ra mắt bạn đọc lần này được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ *V.I. Lênin – Toàn tập*, tiếng Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội hợp tác với Nhà xuất bản Tiến bộ, Mátxcova, xuất bản vào những năm 70 – 80 thế kỷ XX.

*

* *

Tập 27 này bao gồm những tác phẩm của Lênin viết từ

tháng Tám 1915 đến tháng Sáu 1916, phản ánh tình trạng gay gắt, quyết liệt mâu thuẫn giai cấp thời kỳ đế quốc chủ nghĩa, giai đoạn tột cùng của chủ nghĩa tư bản. Chỉ ra tính chất ăn bám, thối nát bởi sự ra đời các tổ chức độc quyền, sự phát triển không đều của chủ nghĩa tư bản, Người khẳng định: Chủ nghĩa đế quốc là đêm trước của cách mạng vô sản và khả năng tất yếu cách mạng xã hội chủ nghĩa thắng lợi ở một nước tư bản chủ nghĩa. Lênin cương quyết chống lại chủ nghĩa cải lương, xét lại chủ nghĩa Mác của các tư tưởng gia tư sản, tiểu tư sản; đồng thời chuẩn bị lý luận cho cách mạng xã hội chủ nghĩa sắp nổ ra.

Các tác phẩm trong tập này, Lênin tập trung nghiên cứu về chủ nghĩa đế quốc và chiến tranh đế quốc, đưa ra nhiệm vụ phải đoàn kết lại các lực lượng cách mạng trong Đảng Dân chủ - xã hội trên lập trường cách mạng của quốc tế vô sản, chống chủ nghĩa xã hội - sô vanh và phản bội chủ nghĩa Mác, tăng cường hoà bình dân chủ, mở rộng các hành động cách mạng của quần chúng, coi vấn đề dân tộc thuộc địa, liên minh công nông là bộ phận của cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Nội dung những tác phẩm chính trong tập này được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần Phụ lục và các Bản chỉ dẫn (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác; đây là phần tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V.I. Lênin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V.I. Lênin; chú thích bằng chữ số Ả-rập (¹) là của Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lênin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo bổ ích cho bạn đọc.

Tháng 8 năm 2005
NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

Tập hai mươi bảy trong V.I.Lê-nin Toàn tập gồm các tác phẩm viết từ tháng Tám 1915 đến tháng Sáu 1916, thời kỳ quyết liệt nhất của cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa 1914 - 1918.

Cuộc chiến tranh này là sự tiếp tục của chính trị của các nước đế quốc chủ nghĩa bằng thủ đoạn khác, thủ đoạn bạo lực; chủ nghĩa đế quốc đã sản sinh ra cuộc chiến tranh này, và ngược lại, cuộc chiến tranh này lại làm cho tất cả những mâu thuẫn của chủ nghĩa đế quốc tăng lên và trở nên cực kỳ gay gắt. Lợi ích của cuộc đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân đòi hỏi phải phân tích bản chất kinh tế và chính trị của chủ nghĩa đế quốc; nếu không thì không thể lãnh đạo đúng đắn phong trào cách mạng, không thể đấu tranh có kết quả chống lại hệ tư tưởng của thế lực phản động đế quốc chủ nghĩa và chống lại chính sách thoả hiệp của phái cải lương.

Việc nghiên cứu chủ nghĩa đế quốc là trọng tâm công tác lý luận của Lê-nin trong những năm chiến tranh thế giới thứ nhất. Từ lâu trước khi chiến tranh nổ ra, trong các tác phẩm của mình Lê-nin đã nêu lên những hiện tượng mới trong sự phát triển của chủ nghĩa tư bản. Trong các tác phẩm viết vào những năm 1915 - 1916, đã được đăng trong báo "Người dân chủ - xã hội", Cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, trong tạp chí "Người cộng

sản" và trong tạp chí "Vorbote" ("Người tiên khu"), cơ quan ngôn luận của phái tả Xim-méc-van, và có in trong tập này, Lê-nin nêu lên nhận định về những hiện tượng riêng của chủ nghĩa đế quốc, làm sáng tỏ cuộc đấu tranh giành thị trường, chính sách thuộc địa, sự áp bức các dân tộc trên thế giới của một dóm cường quốc đế quốc chủ nghĩa, tình trạng các mâu thuẫn giai cấp trở nên ngày càng gay gắt, và Người chứng minh rằng những điều kiện đó quá độ bằng cách mạng lên chủ nghĩa xã hội đã chín muồi.

Lê-nin đã nghiên cứu một cách toàn diện chủ nghĩa đế quốc trong cuốn "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tốt cùng của chủ nghĩa tư bản", một tác phẩm có tính chất kinh điển của Người, tác phẩm này là kết quả của một sự nỗ lực lớn lao và căng thẳng. Lê-nin đã nghiên cứu và khái quát một khối lượng lớn tài liệu về những vấn đề kinh tế và chính trị hết sức khác nhau của chủ nghĩa đế quốc, phân tích một cách có phê phán những tài liệu lấy từ hàng trăm cuốn sách, bài báo, cuốn sách nhỏ, những tập thống kê xuất bản bằng nhiều thứ tiếng thuộc nhiều nước khác nhau. Những tài liệu chuẩn bị dùng để viết cuốn "Bút ký về chủ nghĩa đế quốc" gồm khoảng 50 tờ in và sẽ được in trong tập kế tiếp, tập 28.

Tác phẩm của Lê-nin "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tốt cùng của chủ nghĩa tư bản" chiếm vị trí trung tâm trong tập này. Trong tác phẩm này, Lê-nin tổng kết sự phát triển của chủ nghĩa tư bản thế giới trong nửa thế kỷ kể từ khi bộ "Tư bản" của Mác ra đời. Dựa vào những quy luật phát sinh, phát triển và suy tàn của chủ nghĩa tư bản do Mác và Ăng-ghe-nhê tìm ra, Lê-nin lần đầu tiên phân tích một cách khoa học và sâu sắc bản chất kinh tế và chính trị của chủ nghĩa đế quốc. Tác phẩm của Lê-nin là sự tiếp tục phát triển hơn nữa lý luận của chủ nghĩa Mác về chủ nghĩa tư bản, làm phong phú lý luận đó bằng học thuyết về giai đoạn tốt cùng và là giai đoạn chót của chủ nghĩa tư bản: chủ nghĩa đế quốc.

Khái quát những hiện tượng mới trong nền kinh tế tư bản chủ nghĩa thế giới, Lê-nin chứng minh rằng trong thời kỳ chủ nghĩa đế quốc, tất cả mọi mâu thuẫn vốn có của xã hội tư bản chủ nghĩa đều tất yếu phải trở nên ngày càng gay gắt. Người nhận định chủ nghĩa đế quốc là chủ nghĩa tư bản ăn bám, thối nát, rã rệu và vạch rõ những điều kiện dẫn tới sự diệt vong của nó, tính tất yếu và sự cần thiết phải thay thế chủ nghĩa tư bản bằng một chế độ xã hội mới, tiến bộ — chủ nghĩa xã hội.

Trong thời kỳ chủ nghĩa đế quốc mà bản chất kinh tế là sự thống trị của các tổ chức độc quyền và của tư bản tài chính, mâu thuẫn cơ bản của xã hội tư bản chủ nghĩa, tức là mâu thuẫn giữa tính chất xã hội của nền sản xuất và hình thức chiếm hữu tư nhân, trở nên cực kỳ gay gắt.

Sự đối kháng giữa lao động và tư bản ngày càng gay gắt thêm. Sự thống trị của các tổ chức độc quyền, của bọn đầu sỏ tài chính càng làm bộc lộ rõ rệt hơn tính chất phản nhân dân, tính chất ăn bám của chủ nghĩa tư bản, càng tăng cường ách áp bức của tư bản và đồng thời cũng làm tăng thêm lòng căm phẫn của giai cấp công nhân, của các dân tộc bị áp bức đối với chủ nghĩa tư bản. Lê-nin nhận định chủ nghĩa đế quốc là hệ thống áp bức thuộc địa khắp thế giới và là hệ thống bóp nghẹt bằng tài chính của một dóm các nước đế quốc chủ nghĩa đối với đại đa số dân cư trên trái đất. Việc lật đổ chủ nghĩa tư bản, việc quá độ bằng cách mạng lên chủ nghĩa xã hội đang trở thành một tất yếu bức thiết. Trên cơ sở phân tích một cách khoa học các mâu thuẫn của chủ nghĩa tư bản trong giai đoạn tột cùng của nó, Lê-nin đã đi tới kết luận rằng *chủ nghĩa đế quốc là đêm trước của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa*. "Điều này, — Lê-nin viết trong lời tựa cho những lần xuất bản cuốn sách của mình bằng tiếng Pháp và tiếng Đức vào năm 1920, — đã được xác nhận từ năm 1917, trên quy mô toàn thế giới" (tập này, tr. 394).